Rozvoj

Osobní rozvoj dětí — mateřství v kontextu

- Úvod
- Příběhy
- Historie
- AI
- Svět
- Angličtina
- Matematika
- Videohry
- Sexvýchova
- Čtení
- Inženýrství
- Programování
- Já a my
- Pohyb a Sport
- Uvažování
- Výtvarka - sebevyjádření

Úvod

Úvod

Tipy na všechno krásné a vtipné a pravdivé, co by mohlo zaujmout děti anebo kohokoliv. Zdroje na internetu a jinde pro vzdělávání.

AI

angličtina

čtení

historie

info o sexu

inženýrství

já a my

matematika

programování

příběhy

svět

uvažování

videohry

výtvarka - sebevyjádření

Příběhy

Příběhy, vyprávění

Příběhy jsou v lidské kultuře velice mocná věc. Dobré příběhy jednak vysvětlují svět, druhak sjednocují a motivují lidi.

knížky

Dětských knih jsou tisíce. Skvělé recenze a vyhledávání mají Mravenčí chůva (web) a jejich FB skupina "Čtení je brána do světa".

https://mravencichuva.cz/knihovna/prehled-knih/

Pár knih, co se mi líbily

- Journey Trilogy by Aaron Becker
- Unstoppable Us by Harari
- Co dělají pocity
- Městečko Mamoko
- Dům myšek (série)
- série Jaro Léto Podzim Zima Noc od Rotraut Susanne Bernerové

filmy

- web Common Sense Media umožňuje hledat dětské filmy podle různých kritérií a mají podrobné recenze: https://www.commonsensemedia.org/movie-lists
- Můj soused Totoro
- Mimi a Líza: Záhada vánočního světla
- V hlavě / Inside Out
- Tonda, Slávka a kouzelné světlo

seriály

například

- Avatar The Last Airbender
- Hilda
- Dragon Prince
- Ronja, dcera loupežníka (od Ghibli)

krátká videa

- Mýty různých kultur, Ted Ed:
  https://youtube.com/playlist?list=PLJicmE8fK0EjW2AVwcSc4NvGyJJaw7bzh

gamebooky

Úkolem je typicky správně projít až na konec příběhu. Příběh se větví, hráč volí, co bude dělat dál.

- pro nejmenší (děti 3-4 roky): Malý hrdina a mimozemšťan v nesnázích.
- Nina a Eda jdou na ryby - pro první čtení
- Once Upon a Fairytale https://www.goodreads.com/book/show/61271064-once-upon-a-fairytale
- Káťa a poděs
- Výprava do okrového kraje
- O Norikovi (Vlaada Chvátil) - pro větší děti
- Meanwhile (Jason Shiga) - kreslený gamebook v AJ (grafická novela) plus druhý díl

"gamebooky" v přírodě: jednotlivá zastavení hry visí a hráči chodí mezi nimi.

- Ovčácké pohádky od Marcely Chvátilové:
  volně ke stažení http://www.marcela238.bluefile.cz/poh/ke-stazeni/
- Vraťme děti do hry
  https://www.vratmedetidohry.cz/gamebook-bojovky

tvorba příběhů

- **Story cubes** - háže se obrázkovými kostkami. Podle toho, co padne, hráč pokračuje ve vývoji příběhu/povídací hry
- jednoduchá verze hry bez kostek např. na nudnější část procházky: Kooperativní příběh. Každý chvíli říká, co se stalo a pak to přeruší ve vhodném místě ("A najednou uviděli, že ---"). Body za zábavnost navíc, pokud v příbehu vystupují hráči jako postavy.
- **Create a Story Cards**

  https://eeboo.com/collections/create-a-story-cards
- **Fabula Deck for Kids** - tvorba příběhů podle klasického oblouku hrdinské cesty (hrdina .. překážka .. řešení ..). Karty s otázkami ("jaký je tebou zvolený hrdina?")

  https://www.youtube.com/watch?v=dGjrW9WTtKU
- **Night Zookeeper** - online program primárně určený na rozvoj psaní. V angličtině. Jde na to tvorbou krátkých příběhů.

  https://www.nightzookeeper.com/
- **leporelo** - příklad: "Lasse, Bose, Ole - 2. díl Bullerbynu" - nabídnout prázdné leporelo z tvrdého papíru a možnost "nakreslit knížku"

leporelo.jpg

- kreativní psaní. V angličtině je možnost v rámci Recess recess.gg/explore, nebo na Outschool.com - najít mentory

---

- minirecenze Creative Genesis v Recessu:

Jsem setrvale nadšená z mentorky (online), kam syn chodí "psavě tvořit". Říkají tomu Creative Genesis, takový klub. Vývoj
- nejdřív o CG slyšel od ostatních dětí v jeho online škole
- pak se tam chtěl podívat. Psala jsem té Brianne, že ho zajímá především design videoher, nečte skoro žádnou beletrii a nemá žádný konkrétní drajv nebo kreativní struggle.. tak že nevím.
- odepsala že takových dětí tam má plno a že je to pro ně a ocenila synovy komiksy □□ (které jsem přiložila)
- hodně dobře si to sedlo. Mají to pondělí-čtvrtek našeho času v 18 hodin a ve 22 hodin. Theo tam bývá skoro každý den. Brianne jim dává různé writing prompty, nebo si každej pracuje na svojí věci
- dělají to v něčem co se jmenuje ? Book Creator? kde děti vzájemně můžou si na to koukat, teď jsem se dívala, že je tam asi 20 autorů
- Brianne má nějakou metodologii jak jakou povahu motivovat a jak dávat zpětnou vazbu, tak asi jí to nějak funguje, že ty děti to baví a chtějí se tím zabývat (psala teď na blog něco o tom:

https://briannewragg.substack.com/.../a-disc-guide-for...)
- Výsledky: nějaký děti mají publikované knížky (nevím v jakém smyslu), Theo si dál dělá komiksy nebo píše nějaké drobnosti na ty její prompty.
- Ale především pod vlivem toho všeho se rozečetl. Nebo já v tom vidím tu souvislost □□

- Pak chtěl si zapsat kurz Character Lab, k tomu jim mentorka posílá různý vysvětlující videa a je to už víc "co a jak" ohledně vývoje postav. Myslím že to syn nebere nějak zvlášť vážně, spíš tím tak proplouva.. a asi ho nese a baví ten kontakt ve skupině dětí. Tím se snažím říct, že dítě nemusí nutně být nějak extrémně dedikované nebo talentované
- platí se $100 měsíčně, dva týdny na vyzkoušení jsou zdarma

https://recess.gg/courses/writers-workshops-07bf14ec-155f-42af-92a9-7c5527e6f756

tvorba komiksu

- komiks: Český občasný online kurz od Toy_Box: https://toybox.cz/kurzy/
- výuka komiksu (kurz) u Draw Planet https://www.drawplanet.cz/jak-kreslit-komiks/
- komiks: knížka Superkotě a komiksová škola
- knížky Understanding Comics (Scott McCloud), Komiksová učebnice komiksu (Toy_Box) (pro větší)

hry na hrdiny

- **Dračí Doupě**, Dungeons and Dragons a další Hry na hrdiny, nebo-li Role Playing Games. Desková hra, kde jeden hráč připravuje příběh a další hráči se vžívají do rolí a posunují děj. Hezké video k tomu: https://www.youtube.com/watch?v=2PEt5RdNHNw
- DnD se dá hrát se zkušenými gamemastery online, buď na Outschool.com, nebo (doporučuju) na Recess.gg/explore
- knížka krátkých RPG her: The Ultimate Micro-RPG Book: 40 Fast, Easy, and Fun Tabletop Games
- dobrodružné/příběhové videohry, tzv. adventury: https://hry.amentum.cz/books/hry-a-obrazovky/page/jak-se-hraji-adventury

Historie

Historie

K čemu vyprávět o historii:
- co se už podařilo, čeho jsme jako lidi dosáhli
- jak fungují lidské společnosti
- aby se neopakovalo to, co nechceme aby se opakovalo

Celkový přehled o vývoji

Krátká kreslená super videa

- Minulost a budoucnost vesmíru
  https://www.youtube.com/watch?v=5TbUxGZtwGI
- Průlet evolucí od prvních buněk po lidi
  https://www.youtube.com/watch?v=2W5hOJaFjxU
- Průřez historií za 12000 let
  https://www.youtube.com/watch?v=czgOWmtGVGs
- ještě jeden průřez
  https://www.youtube.com/watch?v=CWu29PRCUvQ
- budoucnost: kam až se principiálně můžou vyvíjet civilizace (Kardashev Scale)
  https://www.youtube.com/watch?v=rhFK5_Nx9xY

Prehistorie

- krásná krátká knížka o evoluci pro nejmenší děti: **Grandmother Fish**. Read aloud video na YT: https://www.youtube.com/watch?v=ReC57Dkgaag Amazon:
  https://www.amazon.com/Grandmother-Fish-Childs-First-Evolution/dp/1250113237/
- Jak vlastně funguje evoluce (jak to, že se druhy vyvíjí)
  https://www.youtube.com/watch?v=2W5hOJaFjxU

- skvělá knížka o vývoji lidí: **Unstoppable Us**
  https://www.youtube.com/watch?v=e_wqfqGE4_g od Yuvala Harariho, který napsal Sapiens. Bude to celá série, první díl končí ještě před vynálezem zemědělství. Krátké kapitoly. Příběhové vyprávění.
- kreslené video podle knížky Sapiens
  https://www.youtube.com/watch?v=dGiQaabX3_o
- české filmy podle **Eduarda Štorcha**: https://www.csfd.cz/tvurce/97938-eduard-storch/zajimavosti/ dají se najít na uloz.to
- poměrně asi věrohodný tudíž docela brutální francouzský film Boj o oheň (malým dětem bych nepouštěla): https://www.csfd.cz/film/165-boj-o-ohen/prehled/ (našla jsem na torrentech)
- večerníček z roku 1985 **O Človíčkovi** https://www.youtube.com/watch?v=Nm5ZIz2sgm8 "vítězství ducha nad hmotou" (dokáže si v pravěku poradit)
- film Karla Zemana **Cesta do pravěku** (na uloz.to) https://www.csfd.cz/film/10103-cesta-do-praveku/prehled/
- YT kanál **Primitive Technology**, kde autor ukazuje, jak se dělají různé věci (obydlí, ...) pravěkou technologií: https://www.youtube.com/@primitivetechnology9550

Historie - počátky, středověk

- tříminutová kreslená videa o českých dějinách: **Dějiny udatného národa českého**
  https://www.youtube.com/playlist?list=PLnplwgXmL676ZF4XY6BrbKpRFABnZExbv
- poutavé dokumenty (na uloz.to): Nejhorší profese v historii
  https://www.csfd.cz/film/235756-nejhorsi-profese-v-historii/prehled/ , Kdyby stěny mohly mluvit , https://www.csfd.cz/film/533142-kdyby-steny-mohly-mluvit/prehled/
  Zvířata https://www.csfd.cz/film/442033-zvirata-ktera-zmenila-historii/galerie/
- TED-ed kreslený seriál krátkých videjí "Den v životě ..." ukazující životní okolnosti v různých kulturách
  https://www.youtube.com/playlist?list=PLJicmE8fK0EgNHRx17zPyeT6Ou-0wGV9U

Historie - novověk

Nejnovější historie

AI

AI

- proč umělá inteligence změní zhruba všechno
  Humans Need not Apply (by CGP)
  https://www.youtube.com/watch?v=7Pq-S557XQU
- The Rise of the Machines (by Kurzgesagt in a nutshell)
  https://www.youtube.com/watch?v=WSKi8HfcxEk
- jak fungují algoritmy pro strojové učení (by CGP)
  How machines learn
  https://www.youtube.com/watch?v=R9OHn5ZF4Uo

generativní AI

AI, která píše, kreslí, překládá, vysvětluje a pod.

- prima YT kanál o novinkách v AI - krátká názorná videa
  https://www.youtube.com/@TwoMinutePapers
- Explain Paper: nahrajete text, kterému nerozumíte, AI vám to vysvětlí
  https://www.explainpaper.com/
- český návod, jak si vyzkoušet kreslení. tip z listopadu 2022: přidávejte parametr **--v 4**
  www.zive.cz/clanky/midjourney-navod/sc-3-a-218134/default.aspx
- deepL www.deepl.com/translator Hezky překládá
- chat.openai.com Fajn chat od Open AI. Příklady promptů - jak chatu zadávat úkoly:
  https://github.com/f/awesome-chatgpt-prompts
- interaktivní vysvětlení jak fungují diffusion modely (tvorba obrázků z ničeho) Odemčeno:
  https://wapo.st/3YMZ7xs

strojové učení

- aidetem.cz Materiály pro rodiče a vyučující

- scénáře do Scratche, na kterých si jde vyzkoušet strojové učení (např. třídění Pokémonů podle typu)

  https://machinelearningforkids.co.uk/#!/pretrained

filosofie

- velký nevyřešený problém je AI alignment, tj. jak zařídit, aby AI rozuměla tomu, co lidstvo (doopravdy) chce, a neudělala něco fatálního
- proč je stroj, který se může sám učit a zdokonalovat, existenciální problém: skvělý i když dlouhý text, s obrázky

  https://waitbutwhy.com/2015/01/artificial-intelligence-revolution-2.html
- jeden z pokusů jak ten alignment řešit: kniha Human Compatible, česky jako Jako člověk,

  https://en.wikipedia.org/wiki/Human_Compatible

Svět

Svět

Různé interaktivní drobnosti o světě

- https://explorabl.es/
- https://joshdata.me/iceberger.html
- https://neal.fun/

Populárně-naučné podcasty

- ČR 2 pořad Meteor
- podcast Terrestrials (v angličtině, jako Meteor)
- na ČR archiv stanice Leonardo (už zanikla)
- radio Proglas: Sluchátko v Barvínku (tvoří děti)

Geografie

- prima český interaktivní atlas https://atlas.mapy.cz/
- Street View - jak se podívat, jak to někde vypadá https://support.google.com/maps/answer/3093484
- Poznejte, kde jste https://www.geoguessr.com/
- Hoďte někde kapku do vody a sledujte její cestu do moře. https://river-runner-global.samlearner.com/
- Tweety o zajímavých mapách o všem možném https://twitter.com/amazingmap

knížky

- Mapy - krásně kreslený základní atlas
  https://www.databazeknih.cz/knihy/mapy-354825
- Vzhůru do světa - kreslený/psaný popis dobrodružných výprav
  https://www.databazeknih.cz/knihy/vzhuru-do-sveta-481497
- Pod zemí, nad zemí - kreslené
  https://www.databazeknih.cz/knihy/pod-zemi-pod-vodou-345693

Fyzika

- Chris Ferrie má sérii "zjednodušená fyzika pro batolata", leporela pro čtení s dětmi:
  https://www.csferrie.com/books
- lidi k tomu dělají read aloud videa na YT, např. zde je kanál "science books for toddlers" i s dalšími knížkami
  https://www.youtube.com/watch?v=Nq1Ewupw2v0
- divadlo ÚDif má každoročně vynikající adventní kalendář s pokusy na doma
  https://udif.cz/e-shop/
- nebo vychází mnoho knih typu "domácí pokusy", např.
  https://www.megaknihy.cz/zaliby/383310-veda-vytvor-si-sam-30-neuveritelnych-domacich-experimentu.html
- Kiwi Crates jsou přichystané sady se kterými děti něco tvoří a typicky se dozví něco o fungování něčeho (skrz vědu)
  https://www.kiwico.com/
- sešity sešit Nic nežije bez chemie a Už vím více o fyzice
- videa Nezkreslená věda (obecně věda)
  https://www.youtube.com/@OtevrenaVeda/playlists
- oblíbení youtubeři: Minute Physics, Veritasium
- Fyzika typicky souvisí s inženýrstvím (navrhováním a stavěním něčeho),takže v případě zájmu kouknětě i na stránku [ing]Inženýrství(/ing)

Vysvětlování něčeho o světě

Vesmír, biologie, lidská společnost .. krátká kreslená videa

Pro zvídavé děti: na co koukat na YouTube

Mám na YT playlisty co tak syn shlédl (dávám to pak do portfolia domácí školy). Jak se to dá využít - proklikáte si, zaujme vás nějaký kanál, třeba MinuteEarth nebo TEDed. Může vaše dítě bavit. Dnes to snad už všude generuje české titulky, pokud dítě neumí anglicky.

- pokud máte dítě, které v zásadě má tendenci koukat na fajn kanály, založíte mu youtube účet, pod tou identitou postupně pustíte dost těch videjí z těch playlistů.. a tím naučíte algoritmus, jaký typ obsahu má nabízet jako další nabídky

https://www.youtube.com/watch?v=NtQkz0aRDe8&list=PLHH4c3PXQkHIBwEg__BrHKkiFijElbYEI

https://www.youtube.com/watch?v=D89ngRr4uZg&list=PLHH4c3PXQkHJR2eu7UUqdaTSrY65Ly-MZ

https://www.youtube.com/watch?v=71eUes30gwc&list=PLHH4c3PXQkHKoDZyNDFTLAIAqaCYl8k3n

Angličtina

Jak na angličtinu s dětmi

1. Proč jsem s angličtinou čekala až do tří let?

Nevěděla jsem jak na to, protože se za mou angličtinu stydím a vyčerpává mě. Mám špatnou výslovnost, gramatiku .. v psané podobě rozumím skvěle, jinak moc ne. “Co když mu to zkazím.” Snažila jsem se to řešit anglickou školkou, obešla jsem toho hodně, ale vyhodnotila jsem školky jako pro syna nevhodné. Následně jsem najala jednu kamarádku a jednu “opravdovou lektorku” AJ, aby si se synem hrály. **přepněte hlidacky.cz do angličtiny a hledejte hlídání v AJ**. Přišlo mi to ale málo. Tak jsme pak dělali další věci a teď jsem velmi spokojená - přes angličtinu se otevřel smysluplný internet. Super.

2. Proč jsme nechodili na lekce do jazykových center?

Syn totiž nemá povahu, aby cokoliv opakoval na povel. Jde svou cestou, chce být aktivní, chce se vyjádřit, projevit. Nechce říkat říkanky, zpívat písničky, tleskat do rytmu. Takže to nefungovalo. Ale věřím, že pro někoho to může být super. **googlete kurz angličtina pro nejmenší, je toho hodně**

3. Co byl průlom?

Metoda maňásek. **https://ucimedetianglictinu.cz/jak-na-manasky/ = celý tento web je skvělý** Když má rodič čas, vytáhne loutku. Ta nerozumí a nemluví česky. Rodič si s dítětem hraje, mluví za loutku, dělá překladatele, akcentuje určitá slova. Maňásek mluví jednoduše, takže rodič překoná svůj ostych, že “neumí dost AJ, aby dítě mohl učit”. Doporučuji.

Druhý průlom byla videa o Minecraftu na youtube. Syn se koukal na “how to” videa (jak se v Minecraftu udělá to či ono). Tím, jak viděl činnost, a k ní slyšel komentář (“otevřete truhlu a vyndejte z ní meč”), si ohromně rychle spojil, co je co. **na YT existují “how to” videa k čemukoliv, co vaše dítě zajímá, od stavění lega po kreslení poníků. Následujte zájem dítěte.**

Rozmluvil se v řádu měsíců. U mnoha výrazů nevěděl, jak se to řekne česky - nešel z češtiny do angličtiny, ale rovnou do Aj.

4. Jak jsme dál podpořili angličtinu?

YouTube a podobně

- Založit dítěti jeho vlastní Google účet. Bude se vás to ptát na rok narození. Pokud to vyplníte správně, Google sám od sebe do uršité míry chrání děti před potenciálně závadným obsahem. Ale na druhou dětem neumožňuje dělat ve svých službách určité věci. Což nám připadalo omezující, takže jsme nevyplnili pravdivě, že syn je dítě.
- Dát si práci a na Youtube rozklikat, případně s dítětem přímo shlédnout různá videa, která vám připadají fajn. Z různých kanálů. Učíte tím algoritmus, co má nabízet jako další videa. Je váš cíl, aby nabízený obsah postupně "neodjel" k málo kvalitním nesmyslným videjím. Kanály: už pořádně nevím - TuTiTu, Peppa Pig, Pocoyo, how to videa v minecraftu, videa o zájmech dítěte (stavební stroje, dinosauři, .. co ho zrovna zajímá).
- Obecně zatajit média v češtině: Dokud byl syn malý, vlastně jsme mu “neprozradili”, že existuje český internet. Pohádky, videa, softwary, operační systém .. vše jsme nechali nastavené v angličtině. Nepouštějte na youtube česká videa, pokud chcete, aby algoritmus dával dítěti anglická.
- Řada lidí reportuje, že v nízkém věku dítě porozumělo angličtině sledováním pohádek, filmů, videjí.
- Pro děti, které už aspirují na čtení: důsledně zapínejte u videjí titulky. Pokud čtení už je na spadnutí, pusťte třeba Paw Patrol, ale trochu zpomaleně - líp se jim to stíhá přečíst.

Čtení

- Číst anglicky se naučil přes videohru **Teach your monster to read** https://www.teachyourmonster.org/
- další appka na základy čtení je Alphablocks https://www.learningblocks.tv/alphablocks/home

- a přes knížky například z abebooks.co.uk (výprodej použitých)
  Tip: knížky pro úplně první čtení: Farmyard Tales (sešity s jednoduchými příběhy, obrázkové). Četli jsme spolu nahlas a ukazovala jsem prstem, kde jsem.
- Hodně rodin používá pro rozvoj slovní zásoby **Duolingo**.
- Kolik slov vaše dítě (nebo vy) znáte, se dá odhadnout zde:

  https://preply.com/en/learn/english/test-your-vocab

Konverzace s lidmi.

Online

- preply.com je největší server na povídání si v cizích jazycích. Vyberte dle pokročilosti a ceny - můžete dát vydělat levným lektorům ze zemí třetího světa :) nebo vybrat dle své chuti. Omrkněte video s lektorem, jak na vás působí.
- více edukativní platforma je outschool.com, vyfiltrujte 1:1 lekce a hledejte ESL
- existují české programy na konverzaci a základní angličtinu, např. novakid.cz. Vyzkoušejte.
- další platforma: italki.com

V reálném životě

- můžete najmout někoho, kdo s dítětem dělá něco, co dítě baví (modeluje z hlíny, hraje minecraft) a mluví s ním přitom anglicky.

Psaní

- základní psaní - web Umíme anglicky **www.umimeanglicky.cz** nabízí hravé procvičování.
- psaní si s AI, např. s chatGPT: do promptu uveďte, že jste dítě, učíte se anglicky, chcete komunikovat jednoduše .. AI je nekonečně trpělivá a zdarma :)
- pro děti, které chtějí tvořit jednoduché příběhy - program Night Zookeeper **www.nightzookeeper.com**
  . Děti tvoří svoje zvířata v ZOO, píšou o nich příběhy.. Je to hodně interaktivní a vtahující. Nevím zda zpětnou vazbu poskytují ještě živí lidé, nebo už AI :) ale někdo jim prostě komentuje výtvory
- pro děti, které se chtějí zlepšit v psaní: opět AI, třeba chatGPT: do promptu vysvětlete, co chcete. Např. že něco napíšete a AI má s vámi rozebrat, co by se mohlo zlepšit.
- Creative Writing - pro větší děti - najmout si někoho, kdo dítě podporuje v psaní. Můžeme doporučit Brianne v rámci projektu Recess (recess.gg/explore - hledejte "creative"). Nebo najděte někoho na Outschool.com

5. Čím se nám angličtina odvděčuje

Usnadňuje vzdělávání podle zájmu dítěte. Obrovský zdroj zdarma pro “všeobecný rozhled” je YouTube. Syna zajímá tak nějak všechno (věda, technika, zajímavosti o světě, vesmír, logické hádanky, ...) **playlist krátkých videjí, co se nám líbily https://bit.ly/3JPXKXz** . Dále videohry v angličtině - skvělá věc na rozvoj nejrůznějších dovedností, od myšlení, přes flexibilitu, vytrvalost, …. Tutoriály k čemukoliv (např. v oblasti IT). Krásné filmy a seriály v originále. **Aktuálně koukáme na Dragon Prince, dále je hit Hilda, Avatar the Last Airbender, Gravity Falls**

Sebeřízení

Dítě má velmi pohodlně volbu, čím se zabývat. Online lekce a workshopy všeho možného, vedené příjemným způsobem. Typicky skupinky dětí z celého světa pracují společně na něčem.

- Recess reces.gg Mimořádně skvělý projekt. Komunita, kde děti dělají na zábavných a náročných věcech. "This is not a school, you are in charge."
- Outschool.com outschool.com. Nejvíc jako "škola", ale zábavné. Syn měl rád Thinking Games, Imaginarium a Inventor Academy, escape roomy
- joinquest.com - "Učí tě matiku v hře, která mě opravu baví."
- collaborationlaboratory.com - "Učí tě to spolupráci a jiný dobrý skilly v hrách a challenžích, které jsou opravdu zábavný. Vůbec to nepůsobí jako výuka." (Z pozice rodiče oceňuju pečlivou zpětnou vazbu a individuální přístup k dítěti.)
- synthesis.com - problem solving a diskuzní kroužky. Jak se naučit fungovat v nehierarchických skupinách. Jak myslet - jak se vyjádřit - jak spolupracovat.

Co si slibuju od angličtiny

- Kontakt s lidmi z celého světa
- Možnost čerpat informační zdroje hned, né až to doputuje do češtiny
- Výhoda pro cestování

Matematika

Matematika

Batolata a předškoláci

V Česku máme výhodu v matematice Hejného. Je to didaktika kladoucí důraz na to, aby si člověk matematické zákonitosti co nejvíc sám vyvodil. Příručka pro učitelky v MŠ:

https://www.h-mat.cz/sites/default/files/kestazeni/Brozura_Hejneho_metoda-web.pdf

Další metodika hodná pozornosti u malých dětí je Montessori.
Existuje placený online kurz o rozvoji matematického myšlení pro děti 3-6 let:
https://www.montessori-praxe.cz/online-kurzy/online-balicky-o-montessori-metode/matematicka-mysl/

Fotogalerie - aktivity ke sčítání

https://www.facebook.com/media/set/?set=a.2038084713145218&type=3

Fotogalerie - aktivity k času a kalendáři

https://www.facebook.com/media/set/?set=a.2038743536412669&type=3

Videohry, appky

- Numbers od DragonBox - čísla jsou reprezentovaná různě dlouhými kostičkami, skládáním kostiček se pochopí sčítání a odčítání https://dragonbox.com/products/numbers
- Skládání mozaiky.

https://illuminations.nctm.org/activity.aspx?id=3533

- Numberblocks

https://www.learningblocks.tv/numberblocks/apps

Různé

Bedtime Math je poměrně známý až slavný projekt. Vytvářejí krátké příhody z reálného života, kde na konci je matematická otázka "pro mimina", pro mladší děti a pro děti, které už řeší aritmetiku. Vydávají knížky, které může rodič s dítětem číst před spaním a u dětí to má dobré ohlasy.

Nyní je k dispozici appka. Celé je to v angličtině. Pokud by vás to zaujalo třeba jako pravidelný pár minutový tréning angličtiny pro vás, denně - táta během uspávání přeloží bedtime math příhodu, děti řeší úlohu, může vás to obohatit.

https://en.wikipedia.org/wiki/Bedtime_Math

Školáci

Věci na papíře (k zakoupení či vytištění)

- skvělá zábavná soutěž Matematický klokan - v archivu je 20 ročníků úloh pro různé věkové kategorie

  https://matematickyklokan.upol.cz/?page_id=52
- archiv Pythagoriády

  https://talentovani.cz/souteze/pythagoriada/archive
- Tohle není matika, Tohle už vůbec není matika (Computer press)
- sešity Koumák

  https://www.didaktis.cz/?middle=p%3A17592186695887&sys=dsh%3A17592186438501

Věci na tablet

- videohra Matemág (děti 5-9 let). Úlohy Hejného matematiky videoherní formou.

  https://matemag.cz/
- vynikající portál umimematiku.cz Dítě si může postupovat dle zájmu, nebo jako rodič naskládejte vhodná témata na Nástěnku.
- Úlohy z prostředí Hejného matematiky. matika.in
- Matific hry a pracovní listy

  https://www.matific.com/cz/cs/home/

- Khanova škola - nejvíc podobné "normální" škole, ale online: video s vysvětlením a pak jednoduché procvičení. khanovaskola.cz
- Matýskova matematika - výuková videa https://www.matyskova-matematika.cz/
- Videohra Algebra od DragonBox. Zajímavý koncept: děti se snaží aby na jedné straně hracího pole zůstala pouze jedna kostka .. a postupně se z toho stane upravování rovnice.

  https://dragonbox.com/products/algebra-5
- Videohra Algebra 12+ pro starší děti

  https://dragonbox.com/products/algebra-12
- LogicLike Zábavné, rozvojové úlohy z matematiky, logiky, uvažování https://logiclike.com/
- Pythagorea - geometrické úlohy pro starší děti (začátek snadný)

  https://matematickedigihry.cz/samostatna-hra/pythagorea-60/
- Euclidea - interaktivní geometrické úlohy https://www.euclidea.xyz/
- seriál na ČT Déčko Maťáci

  https://decko.ceskatelevize.cz/video/e218553114010007
- popisy více či méně matematických her

  https://matematickedigihry.cz/category/samostatna-hra/
- hra Monument Valley. Je to čistá krása. Klidná, výtvarně úžasná hra, která si hraje s chápáním prostoru a vsrtev v něm. My jsme zamlada koukali na obrazy od M.C.Eschera, naše děti můžou hrát Monument Valley a pomáhat princezně dát do pořádku, co není v pořádku. Zahrajte si s dítětem :)

  https://www.youtube.com/watch?v=wC1jHHF_Wjo

Knížky o matematice, které děti baví

- Jak se jmenuje tahle knížka?, R. Smullyan (děckám jsem ji prezentoval jako hádanky, i když je to celé výroková logika, ale krásně napsaná)
- Kočka v zemi čísel, Ivar Ekeland (pěkný příběh o nekonečnu a nekonečnech a vlastnostech nekonečna)
- Pohádka z cukřenky - faktoriál, moc hezky nakreslené. Mají v knihovnách.

  https://www.databazeknih.cz/knihy/pohadka-z-cukrenky-25043

Videohry

Videohry

Videohry můžou být skvěle rozvojová věc.

Tipy k smysluplnému hraní s dětmi dáváme do separátního webu, takže v případě zájmu omrkněte zde: hry.amentum.cz

Sexvýchova

Co říkat dětem o sexu?

Bylo by fajn, kdyby naše děti měly kolem sexu větší pohodu a informovanost, než měla naše generace :-)

Různé tipy a zdroje k tomuto tématu se snažím dávat sem: www.sexvychova.cz

Čtení

Čtení a čeština

začátky se čtením

- naučit se tvary písmen není pro děti obzvlášť těžké (pokud jim to netančí před očima kvůli dyslexii). je to jako naučit se pojmenovat 30 pokémonů
- ale ten magický moment, kdy se P-E-S spojí do ... PES!!! , ten se zpravidla nedá moc urychlit. Mozek k tomu musí dozrát. Jsou děti, které čtou ve 3 letech, jiné v 8 letech
- co dělají děti, které ještě nečtou, ale potřebují porozumět něčemu na netu: obtáhnou text myší a dají si ho do Google Translate do pole "čeština" a pak použijí ikonu mikrofonu: přečte to ten text

Má-li dítě o čtení zájem, můžete využít tyto tipy:

- **Fotogalerie:** čtení slov, psaní slov, písmena, ... aktivity na doma https://photos.app.goo.gl/SZKZdWR4aqNy6Wb1A
- **vcelka.cz** původně kurz čtení pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami, ale používají i malé děti, které se chtějí naučit číst - sekce Děti do 5 let a Předškoláci

zábavné čtení a psaní - doma

psaní vzkazů

Děti přirozeně trénují dovednosti, které jim pomáhají dosáhnout nějakého jejich cíle. Například formou hry:

- Eli měla "rodinu" plyšáků a tak jsem je vyfotil a vytiskl fotku na levný papír. Na druhou stranu jsem napsal krátky a jednoduchý vzkaz od plyšáků. Takhle jsem to dělal několik dní a pak jsem přidal otázku. Něco jako "jakou barvu máš ráda? Napiš nám." A nakonec si s nimi Eli psala stále komplikovanšjší vzkazy. Trvalo to cca 2 roky.
- Mata zase baví pohádka O posledním ninjovi, kterou jsem mu vymyslel, tak jsem zase napsal tajný dopis z tajné Ninjovské školy. Vybrali ho jako žáka, a jestli souhlasí. Podobne

se to dá rozvíjet u jiných věcí co deti baví.

rodinný chat nad fotkami

- pokud jste zvyklí prarodičům např. jednou týdně poslat na netu album s fotkami, dítě k tomu může něco připsat. Babičky rády komentují a dítě si to rádo zase přečte.

domácí slovní cesta za pokladem

- na každém papírku je slovo, vyjadřující, kde hledat další papírek, např. "ve vaně". Jednou cestu připravíte vy, příště může dítě, nebo starší sourozenec pro mladšího.

portály na procvičování češtiny

- umimecesky.cz - propracovaný projekt, čtení s porozuměním, pravopis, ... dítě buď dělá, co ho zaujme, nebo můžete naskládat aktivity na Nástěnku
- grammar.in - další portál
- vcelka.cz

videohry, appky

- Krycí jména (významy slov, synonyma - není pro úplně malé děti a je to skvelá aplikace) https://krycijmena.com/
- Tablexia - různé dovednosti (původně tréning pro dyslektiky) formou zábavné detektvky https://www.tablexia.cz/cs/o-tablexii/
- Slovní logik (něco jako Wordle - hádá se slovo) https://zaedno.org/hry/hry-slovni/652-slovni-logik
- Na smolaře (trochu jako Scrabble) https://zaedno.org/hry/hry-slovni/640-na-smolare-tvorba-slov
- Vyměň písmeno https://zaedno.org/hry/hry-slovni/590-slovni-fotbal-trochu-jinak
- Scrabble https://zaedno.org/hry/scrabble
- Šibenice https://zaedno.org/hry/hry-slovni/308-sibenice-hadani-slov

Různé

- Kde brát e-knihy

Víte o tom, že vaše místní knihovna pravděpodobně má partnerský program s nějakým poskytovatelem e-knih? Takže pokud má dítě velkou spotřebu ...

- Zpívaná čeština - písničky k memorování vyjmenovaných slo
  https://www.veronikahajnikova.cz/
- deskovka na vyjmenovaná slova Ypsilonie https://www.lorisgames.cz/ypsilonie
- opravidlo.cz - opraví pravopis
- Makovice - časopis kolem luštění https://makovice.net/
- psát si s AI: chatgpt.com
  Napište např. "Ahoj, je mi osm let. Můžeš si se mnou povídat česky?" a upozorněte dítě, že chatGPT se česky teprve učí, dělá chyby, ale celkem se mu dá porozumět.

Inženýrství

Inženýrství

Technická tvořivost. Jak vyřešit problém tím, že pochopíme mechaniku nebo dynamiky procesů kolem té záležitosti a vytvoříme nějaký systém(ek), který to pořeší. Jak pochopit řešení někoho jiného a použít ho (dle návodu, bez návodu)

- inspirativní inženýr Mark Rober - krátká videa
  https://www.youtube.com/@MarkRober
- a předplatné building boxů. cíl: postavit si technickou hračku, ale nikoliv jen následovat návod. učit se myslet jako inženýr https://www.crunchlabs.com/

stavebnice elektro

- hodně rodin používá Boffin (elektro) www.stavebnice-boffin.cz
- v cizině mají podobné, Snap Circuits
- ÚDIF - jednoduché obvody s plastelínou
  https://eshop.udif.cz/p/elektrina-s-vodivou-plastelinou
- pro mini děti jsou fajn Little Bits (nelze zkratovat a je k tomu dost nápadů, co stavět)
  https://sphero.com/collections/design-build-systems/type_kit#shopify-section-collection-template
- Spintronics: Pokud jsem to dobře pochopila, tak příběh je že nějak přestala fungovat elektřina? a malá vynálezkyně simuluje elektrické obvody mechanicky? Tak něco. Každopádně mají to hezky udělané - komiks, pak jednotlivé "challenge", děti na to asi pochopí principy spousty věcí kolem elektrických obvodů. Jmenuje se to Spintronics.

spin.jpg

spin2.jpg

fyzika

- adventní kalendář (v prodeji v polovině listopadu) s 24 domácími pokusy nebo výrobky. Když není kalendář, mají drobnosti https://udif.cz/e-shop/
- Fyzika: Série "Quantum Physics for babies", "Astrophysics...", "Rocker Science...", Chris Ferrie https://www.csferrie.com/book/baby-university-complete-for-babies-collection (leporelo s maximálním sjednodušením klíčové myšlenky z daného oboru, dobře se nad tím diskutuje s děckama, ale staršíma, tak 4+) Dají se najít "read aloud" videa na YT, takže to lze prolistovat ve videu a není zcela nutné kupovat

stavebnice zajímavé

- některé děti tíhnou více k otevřeným stavebnicím, kde není žádné zadání nebo cíl. Jiné děti např. chtějí stavět Lego nebo Boffin, podle návodu.
- příklady stavebnic: Tinker Toys, Magformers, MagnaTiles, pěnové kostky, Malý architekt, dřevěné kostky, velká krabice na Lego, různé stavebnice s dřevěnými a plastovými dílky

stavebnice.jpg

- samozřejmě Duplo a Lego

magnetické

- MagnaTiles (nebo jiné značky na tom principu): https://www.amazon.de/s?k=magna+tiles
- Geomag https://www.heureka.cz/?h%5Bfraze%5D=geomag
- Magformers https://www.heureka.cz/?h%5Bfraze%5D=magformers

kuličkové dráhy

- https://www.alza.cz/hracky/nejprodavanejsi-nejlepsi-kulickove-drahy/18864601.htm

zajímavé

- Djeco Kinoptik https://www.heureka.cz/?h%5Bfraze%5D=djeco+kinoptik
- Makedo - spojovací prvky pro vytváření staveb (bunkrů, věží, ..) z kartonu make.do
- deskovka Engineering Ants: děti mají vymyslet, jak by řešily různé situace pomocí různých předmětů https://www.youtube.com/watch?v=uLdB0dYluDo

vědecké (inženýrské) parky

nový typ "muzejí", kde se dá si s lecčím pohrát

- VIDA! Brno https://vida.cz/

  https://www.kudyznudy.cz/aktivity/zabavny-vedecky-park-vida-v-brne
- Pevnost poznání Olomouc

  https://www.kudyznudy.cz/aktivity/pevnost-poznani-v-olomouci
- Techmania Plzeň

  https://www.kudyznudy.cz/aktivity/techmania-science-center-v-plzni
- iQlandia Liberec

  https://www.kudyznudy.cz/aktivity/iqlandia-liberec-unikatni-science-centrum
- iQpark Liberec

  https://www.kudyznudy.cz/aktivity/iqpark-prvni-science-centre-v-ceske-republice

inženýrské videohry

pro každého

- Contraption Maker
- Super Mario Maker II
- Minecraft
- hry v prohlížeči na Engineering.com

  https://www.engineering.com/viewAll?category=stem-games&page=home

pro větší děti (lidi)

- Mindustry
- Factorio
- PolyBridge
- Kerbal Space Program
- Portal 2

Programování

Programování

Jak se učit přesně formulovat, co má stroj dělat.
Může jít o velice uspokojující činnost :-) .

Logika, informatika, rozvoj uvažování

- web Umíme Informatiku www.umimeinformatiku.cz
- Bobřík informatiky https://www.ibobr.cz/
- Logická olympiáda www.logickaolympiada.cz/

Hračky, hry, pomůcky směřující k programování

Tipy, jak se to dá rozvíjet zábavnou formou od předškolního věku jsme sepsali na vedlejším webu, omrkněte zde:

https://hry.amentum.cz/books/hry-a-obrazovky/page/hrave-programovani

Kroužky programování

- vilekula.cz Scratch a Python - online - super
- Bridge Academy - online - lákavá témata Minecraftu a Robloxu, nebyli jsme ale moc spokojení. Záleží na jak zapáleného lektora padnete.
- GameMaker od dobrodruzi.cz - super - v Brně
- STEP IT - syn byl na příměšťáku, s kurzy nemám zkušenost
  https://brno.itstep.org/education-children_24
- kurzy v angličtině - libovolné téma - outschool.com

Já a my

Já a my

Věci týkající se porozumění sobě samému a porozumění lidem.

Jak si uvědomit svoje potřeby. Jak je naplňovat. Lidé jsou různí a můžou mít leccos jinak. Jak komunikovat, řešit konflikty. Respekt.

sociální dovednosti

- Ferda a jeho mouchy https://www.scio.cz/emusaci/
- Děti a sociální dovednosti https://eshop.didactive.cz/kniha_deti_a_socialni_dovednosti

odolnost

- Připravte děti na život https://www.databazeknih.cz/knihy/pripravte-deti-na-zivot-rozvoj-soft-skills-pro-kazdeho-481529

diverzita

- edice Má to háček https://zivotpodlekarol.blogspot.com/2022/06/cteme-knihy-z-edice-ma-to-hacek.html (autismus, cukrovka, adhd, motorická porucha, šikana, ...)
- seriál / knížky Mimi a Líza - slepá holčička https://www.csfd.cz/hledat/?q=mimi+a+liza

Pohyb a Sport

Pohyb a Sport

Pohyb je jediná známá věc, která udržuje kognitivní funkce i v stáří. Aby se děti pohybovali, musí mít pohyb rádi a mít k němu vztah. Mít to jako něco normální a zábavné. To se buduje už v mládí a osvědčilo se mi, děcka k pohybu a sportu vést. Nenásilně, bez tlaku na výkon. Spíš jako radost z pohybu, z nových dovedností.

Sporty které děcka bavili:
- Gymnastika (Little Gym)
- Parkour (In MOTION, InBalance)
- Trampolína (doma nebo jumpark)

Uvažování

Uvažování

hry

- Smart Games od Mindoku
  Deskovky pro jednoho hráče. Spousta úrovní různé obtížnosti. Playlist videjí o těchto hrách: https://www.youtube.com/watch?v=WjxrQISjkY0&list=PLZoUXgSJqGbIL-T4E5bdv2Y-zupBdZX1j
- něco mezi hrou a pracovním listem pro malé děti

Logico Primo a Logico Piccolo

Videoukázka: https://www.youtube.com/watch?v=Ye6kvEz7RA0
Koupí se rámeček a do toho se kupují sešity k luštění:

https://www.mutabene.cz/

- Co je jiné?
  Zadáním je seznam (čtyřprvkový je tak akorát) a úkolem je odhalit prvek, který je "jiný" (např. "mrkev, paprika, chleba, hrášek"). Možná to trénuje abstraktní myšlení dětí (či něco takového). Celkem určitě to trénuje kreativitu rodičů (je to zajímavý úkol vymýšlet dobrá zadání). (zdroj: Radek Pelánek)

únikovky

Escape rooms. Posbírat indicie, vyluštit nápovědy, osvobodit se.

10 dobrodružných únikovek

záhady, detektivky

- Záhadné případy detektiva Foxe

  https://www.databazeknih.cz/prehled-knihy/zahadne-pripady-detektiva-foxe-80402
- Neuvěřitelné případy detektiva Foxe

  https://www.databazeknih.cz/prehled-knihy/neuveritelne-pripady-detektiva-foxe-108220
- Tajuplné případy detektiva Foxe

  https://www.databazeknih.cz/prehled-knihy/tajuplne-pripady-detektiva-foxe-455518
- sešity Komisař Vrťapka

  https://www.databazeknih.cz/search?q=Vr%C5%A5apka
- série Záhady

  https://www.databazeknih.cz/vydane-knihy/victor-escandell-122101

rébusy, luštění, šifry

- Srandičky pro chytré hlavičky

  https://www.databazeknih.cz/prehled-knihy/srandicky-pro-chytre-hlavicky-262676
- Časopis Makovice - luštění od 8 let

  https://www.makovice.net/
- archiv šifrovací soutěže DNEM (jedna kategorie je od 13 let, ale i desetileté děti zvládaly něco vyluštit)

  https://dnem.kasiopea.cz/kronika/kronika.html
- kniha Šifry pro děti

  https://www.radekpelanek.cz/?sifrydeti
- kniha Hlavolamikon

  https://www.radekpelanek.cz/?hlavolamikon

Výtvarka - sebevyjádření

Výtvarka - sebevyjádření

Tipy na aktivity, co jsme dělali s dětmi - fotoalbum

https://photos.app.goo.gl/ZwPY1JAdgiUwqfMc8